

Abiks tantsuspetsialistile kutse taotlemisel

Tantsuspetsialist on loominguiline töötaja, kes õpetamise ja/või tantsuloome kaudu väärtustab tantsu- ja kultuuritraditsiooni nii harrastuslikul kui professionaalsel tasemel. Töö sisuks on tantsuoskuste, kehalise teadlikkuse, eneseväljendus- ja sotsiaalsete oskuste arendamine.

Eesti Tantsukunsti ja Tantsuhariduse Liit annab tantsuspetsialisti kutset välja alates 2015. aastast.

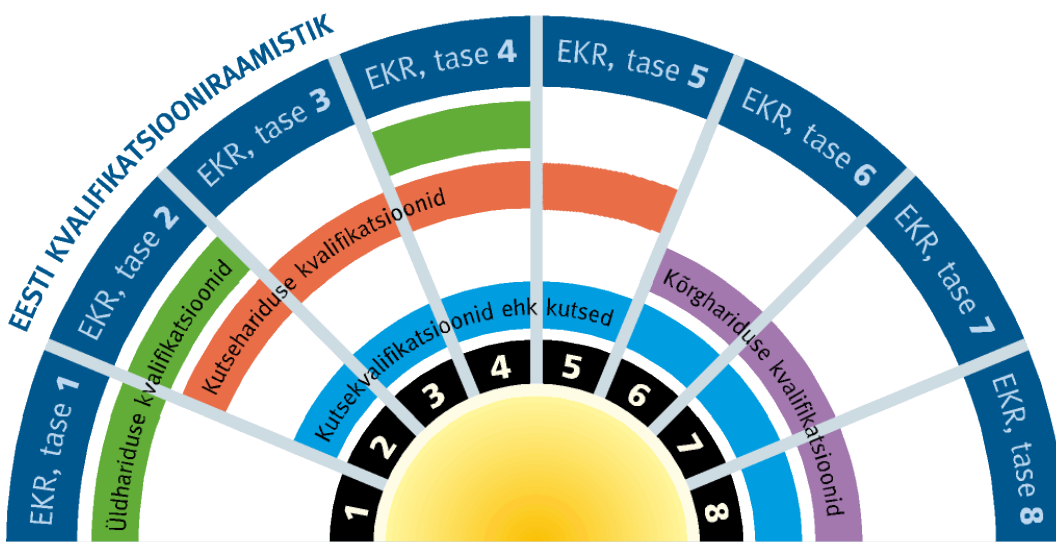
Kutsesüsteem on osa Eesti kvalifikatsioonisüsteemist, mis seob haridussüsteemi tööturuga ja aitab kaasa elukestvale õppele ning töölase kompetentsuse arendamisele, hindamisele, tunnustamisele ja võrdlemisele ([Kutsekoda](#))

Kutsestandard on dokument, mis kirjeldab kutsetegevust ning vastaval kutsel tegutsemiseks vajalikku kompetentsust ehk töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ([Kutsekoda](#))

Kutsetaotlemine on protsess, kus taotleja peab tõestama oma kompetentside vastavust kutsestandardis toodud nõuetele.

Kvalifikatsiooniraamistik on kvalifikatsioonide kirjeldamise, liigitamise ja võrdlemise vahend. Eestis kehtib kaheksa-tasemeline kvalifikatsiooniraamistik, mis hõlmab nii formaalhariduslikke kui kutsekvalifikatsioone.

Eesti kvalifikatsioonid on alates 2011. aastast sidustatud Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku (EQF) tasemetega. Kuna Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tasemekirjeldused on identsed EQFi tasemekirjeldustega võrdub EKRI tase alati sama EQFi tasemega ([HTM](#)).

Miks taotleda?

- Kutse taotlemine pakub võimalust tõendada oma pädevusi ja kujundada isiklikku professionaalset arengut. Iseäranis hea võimalus on see neile, kes ei oma tantsuerialast tasemeharidust.
- Aina enam pööratakse tähelepanu valdkonnas tegutsevate inimeste haridustasemele ja erialasele kompetentsusele.
- Panus valdkonna tugevdamisse - mida enam on kutsetunnistusega tantsuspetsialiste, seda arvestatavamaks muutub tantsuvaldkond ühiskonnas.
- Tänu Euroopa ühtsele kutsesüsteemile kehtivad Eestis saadud kutsetunnistused ka teistes EL liikmesriikides. Seega avardab kutse omamine võimalusi ka välismaal.
- Miks veel? Mõtestada enda jaoks lahti.

Millist taset taotleda?

Tantsuspetsialist, tase 5 taotleja peab olema täisealine ja vähemalt keskharidusega. Tantsuspetsialisti kutsealane kompetentsus peab olema omandatud töö käigus ja tal peab olema erialane väljaõpe (täiendkoolitused, töötoad, erialakirjanduse lugemus).

Ta võib olla vähese töökogemusega ja vajada juhendamist (mentorluse võimalus, kogemuste vahetamine ja analüüs pädeva kolleegiga). See peab olema taotluses välja toodud ja sellisel juhul on soovituslik lisada tööandja või mentori poolt kirjutatud kaaskiri.

Kaaskirja aluseks võib võtta järgmised küsimused:

Kuidas taotleja töötab? Mis on tema tugevused? Milliseid pädevusi peab taotleja eneses veel arendama? Kas taotleja kasutatav metoodika on õpilastele eakohane? jne.

Kvalifikatsiooniraamistiku tasemenõuded.

Teadmised (teoreetilised ja faktid) – töö- või õppesuunaalased põhjalikud, spetsialiseeritud, fakti- ja teooriateadmised ning teadlikkus oma teadmiste piiridest

Oskused (kognitiivsed ja praktilised) – igakülgset kognitiivset ja praktilist oskust abstraktsetele küsimustele loovate lahenduste leidmiseks

Vastutuse ja iseseisva tegutsemise ulatus – juhhib ja juhendab töö- ja õppesituatsioone, kus võivad juhtuda ettearvamatud muutused, kontrollib ja arendab enda ja teiste tegevust.

Tantsuspetsialist, tase 6 tegutseb iseseisvalt, tal on erialane väljaõpe ja kompetentside kujunemiseks vajalik töökogemus (vähemalt viis aastat). 6. taseme tantsuspetsialistil on kompetentside kujunemiseks vajalik töökogemus, tal on erialane kõrgharidus või läbitud erialased koolitused. Kui on bakalaureuse kraad või rakenduskõrgharidus tantsuerialal, siis see on võrdsustatud Tantsuspetsialist, tase 6 kutsega. Kui mõnes muus valdkonnas (teater, muusika, kehakultuur, õpetaja vms) siis tuleb õppekavaväljundid kõrvutada tantsuspetsialisti kutse kompetentsidega ja katta puudujääv osa täiendkoolituste ja/või töökogemusega. Tartu Ülikool annab esmast kutset (Tantsuspetsialist, tase 6) välja aastast 2016 ja Tallinna Ülikool aastast 2019.

Kvalifikatsiooniraamistiku tasemenõuded.

Teadmised (teoreetilised ja faktid) - töö- või õppesuunaalased süvateadmised, sh kriitiline arusaam teooriatest ja printsiipidest

Oskused (kognitiivsed ja praktilised) - meisterlikkust ja novaatorlikkust demonstreerivad arenenud oskused konkreetsete töö- või õppesuunaalaste keeruliste ja ettearvamatute probleemide lahendamiseks

Vastutuse ja iseseisva tegutsemise ulatus – juhatab keerulisi tehnilisi või kutsealaseid tegevusi või projekte, võtab vastutuse otsuste langetamise eest ettearvamatutes töö- või õppesituatsioonides vastutab üksikisikute ja rühmade kutsealase arendamise juhtimise eest

Tantsuspetsialist, tase 7 on valdkonna arendaja (nt koolitab, on mentoriks), teeb lavastusi, koreograafiaid, viib läbi valdkondlikke projekte. Panus valdkonda laiemalt kui ühe organisatsiooni piires, näiteks omavalitsuse piires, panus katuseorganisatsioonide kaudu jms. 7. taseme tantsuspetsialistil on kompetentside kujunemiseks vajalik töökogemus, tal on erialane kõrgharidus või läbitud erialased koolitused.

Võrdsustatud erialase magistrikraadiga, Tallinna Ülikool annab kooli lõpetamisel Tantsuspetsialist, tase 7 kutset välja alates 2019. aastast, Tartu Ülikool alates 2021. aastast.

Kvalifikatsiooniraamistiku tasemenõuded.

Teadmised (teoreetilised ja faktid) väga spetsialiseeritud, osaliselt töö- või õppesuunaalaste teadmiste esirinnas olevad teadmised, millel rajaneb originaalne mõtlemine.

Kriitiline teadlikkus töö- või õppesuunaalastest ja eri valdkondade vahelistest probleemidest.

Oskused (kognitiivsed ja praktilised) spetsialiseeritud probleemilahendamise oskused, mis on vajalikud teadus- ja/või innovatsioonitegevuses, selleks et luua uusi teadmisi ja protseduure ning siduda eri valdkondade teadmisi

Vastutuse ja iseseisva tegutsemise ulatus - juhhib ja muudab töö- või õppesituatsioone, mis on keerukad, ettearvamatud ja nõuavad uut strateegilist käsitlust.

Võtab vastutuse kutseteadmistesse ja -tegevusse panuse andmise eest ja/või kontrollib meeskondade strateegilist tegutsemist

Tantsuspetsialist, tase 8, kes on valdkonna eestvedaja, kogukonna looja, laiaulatusliku mõjuga valdkonna arendaja. Panustab vähemalt vabariiklikul tasemel, osaleb rahvusvahelistes projektides. 8. taseme tantsuspetsialistil on kompetentside kujunemiseks vajalik töökogemus, tal on erialane kõrgharidus või läbitud erialased koolitused.

Kvalifikatsiooniraamistiku tasemenõuded.

Teadmised (teoreetilised ja faktid)- teadmised, mis on töö- või õppesuunaalaste ja valdkondadevaheliste teadmiste esirinnas.

Oskused (kognitiivsed ja praktilised) - eriti arenenud ja spetsialiseeritud oskused ja tehnikad, kaasa arvatud süntees ja hindamine, mis on vajalikud kriitiliste küsimuste lahendamiseks teadus- ja/või innovatsioonitegevuses ja olemasolevate teadmiste või kutseoskuste täiendamiseks ning uuesti määratlemiseks

Vastutuse ja iseseisva tegutsemise ulatus - eriti arenenud ja spetsialiseeritud oskused ja tehnikad, kaasa arvatud süntees ja hindamine, mis on vajalikud kriitiliste küsimuste lahendamiseks teadus- ja/või innovatsioonitegevuses ja olemasolevate teadmiste või kutseoskuste täiendamiseks ning uuesti määratlemiseks

Sammud tantsuspetsialisti kutse taotlemisel

- *Kutsestandardite ja kutse andmise protsessiga tutvumine*

Soovitatav on hoolega läbi lugeda Kutseandmise kord (leitav [Kutseregistrist](#))

ja hindamisstandardid (leitavad [ETTL'i kodulehelt](#)) kus on kirjeldatud hindamisprotsessi ja on välja toodud hindamiskriteeriumid.

[Kutseseadus](#) on dokument, millega on samuti kasulik tutvuda.

- *Eneseanalüüs ja portfoolio koostamine*

Süvene kutse- ja hindamisstandarditesse, viimased on suureks abiks eneseanalüüsil, saab näpuga järge ajada ja vaadata, kas ja millisel moel on kompetentsid täidetud. Oluline on välja tuua varem õpitu, kogetu või omandatu sisuline sobivus tantsuspetsialisti kutsestandardiga. Analüüs hõlmab endas nii tehtu mõtestamist (olemasolevad kompetentsid) kui ka võimalikke arengukohti.

- *Dokumentide esitamine*

Ära jäta viimasele minutile, kui kõik taotlused tulevad viimasel hetkel, võtab menetlemine rohkem aega ja tagasiside taotlejale jõuab oodatust hiljem.

Esitatavad dokumendid:

a) avaldus (vorm leitav kutse andja [veebilehel](#))

b) isikut tõendava dokumendi koopia (pass või ID-kaart);

c) (haridust tõendava(te) dokumendi(dokumentide) koopia(d)

d) e-portfoolio

e) maksekorraldus või muu kinnitus kutse andmisega seotud kulude tasumise kohta.

- *Ootamine* ☹️

Saate kinnituse, kas kõik vajalik on olemas või teate täienduste osas. Seejärel lähevad taotlused kutsekomisjoni sisulisele hindamisele, vajadusel palutakse ka selles etapis lisamaterjalide esitamist või portfoolio täiendamist. Kui kutsekomisjon leiab, et portfoolio alusel vastab taotleja taotletavale kutsele, lähevad taotlused edasi hindamiskomisjoni. Kui puudusi on palju ja neid ei likvideerita, võib kutsekomisjon taotlejat vestlusele mitte lubada. Saabub kutse vestlusele.

- *Hindamine, portfoolio ja vestluse alusel*

Taotlejat hindab kutsekomisjoni määratud hindamiskomisjon, vestlus on sama oluline kui portfoolio. Tasub enda jaoks kogu protsess lahti mõtestada ja oma portfoolio veel enne vestlust üle vaadata. Vestlus kestab 30-45 minutit. Viimastel aastatel on välja kujunenud, et vestlused toimuvad üle veebi. Nii taotlejad kui hindajad on üle Eesti, selle tõttu on otstarbekas sellisel viisil kutsevestlusi läbi viia.

- *Ootamine* ☹️ (otsus kutse andmise või mitteandmise kohta)

Iga otsuse (nii negatiivse kui ka positiivse) kohta on taotlejal õigus saada tagasisidet ja infot. Hindamiskomisjon võib teha ettepaneku taotleda teist, ehk madalama tasemega kutset, kui taotleja on nõus kirjutab ta uue avalduse. See ettepanek võidakse teha ka juba enne vestlusele tulekut.

Kui hindamiskomisjoni hinnangul ei vasta taotleja küsitud kutsele ja soovitab taotleda muud taset, siis ei pea kogu protsessi uuesti läbima. Tuleb kirjutada uus avaldus uuele kutsele. Tantsuspetsialisti kutse erinevad tasemed on erinevad kutsestandardid ja taotlejale saab anda või mitte anda ainult seda kutset, mida ta küsib ja teise taseme kutset saab anda ainult taotleja nõusolekul. Kutse mitteandmise otsust põhjendatakse.

Taotlejal on õigus esitada kaebus hindamisprotsessi kohta kutsekomisjonile ning vaidlustada kutsekomisjoni otsus taotlejale kutse andmise või andmata jätmise kohta haldusmenetluse seaduses sätestatud tingimustel ja korras vaide esitamisega kutse andjale või kaebusega halduskohtusse halduskohtumenetluse seaduse alusel.

VÕTA

VÕTA (varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamine) põhimõtted ning ideestik on aluseks tantsuspetsialisti kutse andmisel. VÕTA protsessis hinnatakse taotleja kompetentsust - tema teadmiste, oskuste ja hoiakute vastavust kutsestandardi kompetentsusnõuetele. Kõige olulisem on kutsetöö kaudu omandatud teadmiste ja oskuste sisuline sobivus kutsestandardiga. Kutse taotleja peab oskama oma kogemustest õpitud **kirjeldada ja analüüsida, näitama õpitu vastavust** taotletava kutse kompetentsi(de)ga. Kui taotleja pädevused nimetatud nõuetele vastavad, antakse talle tantsuspetsialisti kutse. VÕTA võimaldab arvestada õppeasutustes, täienduskoolitustel või iseseisvalt omandatud, samuti tööalasest tegevusest ja muudest kogemustest õpitud.

Taotluse, eneseanalüüsi ja portfoolio koostamine ning esitamine kutsekomisjonile.

Eneseanalüüsi koostamisel on oluline kogemusest õpitu seostamine kutsestandardis toodud kompetentsusnõuetega. Kompetentse kirjeldatakse kutsestandardites tegevusnäitajate abil. Seega saab kõige otsesemalt hinnata kogemuste teel omandatud teadmisi ja oskusi just kutsestandardis olevate tegevusnäitajatega.

Taotlemisel esitatud portfoolio peab sisaldama tantsuspetsialisti kutsetegevusega seotud materjale, milleks võivad olla näiteks:

- taotleja poolt loodud sõnalised ja visuaalsed materjalid;
- juhendatava õppe- ja/või loomeprotsessi video eneseanalüüsi toetamiseks, video võib olla ka protsessi tulemist.
- tantsuspetsialist, tase 5 ja 6 taotlemisel on soovituslik tööandja, kogenuma kolleegi, mentori ja/või loomeprotsessis osaleja poolt kirjutatud kaaskiri. Kaaskiri on vabas vormis, arvestades taotleja vastavust tantsuspetsialisti kutse kompetentsidele. Abiks võivad olla järgmised küsimused: Kuidas taotleja töötab? Mis on tema tugevused? Milliseid pädevusi peab taotleja eneses veel arendama? Kas taotleja kasutatav metoodika on õpilastele eakohane? jne.

Töökogemuse arvestamine

Tantsuspetsialisti kutsealase töökogemuse ja -ülesannete tõendamisel tuleb töökogemus lahti kirjutada tuginedes taotletavate kompetentside juures kirjeldatud tugevusnäitajatele.

Näited, mida välja tuua ja kirjeldada:

- töökogemus aastates, lisades juurde töömahu, näiteks tundide arvu nädalas;
- töö sisu ja kvaliteedi muutusi ajas.
- ametinimetused, kellena taotleja on töötanud.
- kirjutada lahti tööülesanded ja nende teostamine nii jooksvates protsessides kui ühekordsetes projektides.

Soovitused portfoolio koostamiseks

Portfoolio on erialast tegevust tutvustav terviklik ülevaade mõnes enda valitud vormis (tantsuspetsialisti kutse taotlemisel ootame e-portfooliot), mis tõendab tantsuspetsialisti kutsestandardis esitatud kompetentside olemasolu. E-portfoolio sisaldab taotleja CV-d, viimase viie aasta koolitus- ja tööalase ning loomingulise tegevuse kirjeldust, koos eneseanalüüsi ja tõendusmaterjalidega (videosalvestused, fotod, viited). Tantsuspetsialist tase 5 ja tantsuspetsialist, tase 6 taotlejad peavad portfoolios esitama oma tunni läbiviimise video (20-30 min) koos selgituste ning analüüsiga.

- Portfoolio on struktureeritud, materjalid on loogilises järjekorras ja moodustavad terviku
- Peegeldab taotleja eneseteadlikkust ja eneseanalüüsi tantsuspetsialistiks kujunemisel
- Tõendatakse kõigi kutsestandardis toodud kompetentside olemasolu
- Võimaldab tuua esile taotleja loovuse ja isikupära
- Esitatud tõendusmaterjalid ning eneseanalüüs on koostatud taotleja enese poolt

Oluline on portfoolios kirjeldada mitte üksnes läbitut, vaid ka õpitud. Mitte ei loetle üles ainult koolitused või koolitajate nimed vaid kirjeldada, mis oli koolituse sisu ja mida sealt õpiti. Mis oli oluline selle koolituse juures, mida uut enda jaoks saadi.

Vähemalt üks video peaks olema protsessist, kas lavastamine või tunniandmine, või mõni töötuba, mille juures võiks olla ka analüüs, mille vorm võiks olla vaba (video, audio, kirjapilt) Kirjutada lahti erinevad kogemused, seostada need kompetentsidega – isiklik kogemus, õppimise kogemus, õpetamise juhendamise kogemus, õnnestumised ja ebaõnnestumised, töökogemuse juurde kirjutada lahti töö sisu.

Struktuuri osas – kompetentsid võib eraldi välja tuua, aga võib need ka läbivalt portfooliosse sisse kirjutada, hindamiskomisjon oskab need välja lugeda ka sellisel juhul.

e-portfoolio koostamise veebikursus – Marju Piir

Hindamiskomisjoni soovitused

- Miks sa taotled tantsuspetsialisti kutset, see on oluline küsimus
- Keskendu oma isikupärale, too välja oma mõtted ja arvamus
- Analüüsi oma tegevusi, kogemusi, õpinguid. Kuidas ja miks sa midagi teed.
- Too portfoolios välja ka loetud kirjandus, koos väikese analüüsiga
- Keskendu nii oma tugevustele kui arengukohtadele
- Too välja oma panus tantsumaailma, iseäranis kui taotled kutset Tantsuspetsialist, tase 7 või 8
- Näe laiemat pilti, mis toimub tantsuvaldkonnas
- Lahti kirjutada ka oma tulevikuvision tantsuspetsialistina (mida tahan saavutada)
- Vestlus on portfoolioga võrdväärselt määrav kutse andmisel

Lisalugemiseks

Soovitused eneseanalüüsiks

Refleksioon õpetaja professionaalses arengus – (HITSA „Tuleviku õpetaja“ koolitusprogramm)

Eesmärgistamise ja refleksiooni võtted - Avatud Meele Instituut

Kirjalik refleksioon Pille Kriisa, õpiobjekt

Refleksiooni veebikursus – Anu Sööt

Kutse taotlemisega seotud

<https://www.kutsekoda.ee/kutsetunnistus/>

VÕTA taotleja juhend

Lugemissoovitused enesearenguks

ETTL'i raamatusoovitused

Viljandi Kultuuriakadeemia veebikursus Intellektuaalomand. Autoriõigus.

Tartu Ülikooli veebikursus Nüüdisaegne õpikäsitus